

ΤΟ ΚΟΥΜΠΙ ΤΗΣ κας ΜΕΡΚΕΛ

Όσο οι «άλλοι» προσπαθούν να ερμηνεύσουν τα λεγόμενα και τις χειρονομίες της κας Μέρκελ, ένα νοητικό πείραμα μπορεί να διαφωτίσει τα διλήμματα της γερμανίδας καγκελαρίου.

Φανταστείτε την εξής σκηνή. Μπαίνει στο γραφείο της ο υπουργός της επί των οικονομικών, ο κ. Schauble, φέροντας ένα μικρό ηλεκτρονικό πάνελ στο οποίο κυριαρχούν δύο κουμπιά: ένα κόκκινο κι ένα κίτρινο. Χωρίς χρονοτριβή, λέει στην κα Μέρκελ: «Καγκελάριε, οι συνεργάτες μου κατασκεύασαν αυτό το πάνελ για να σας δώσουν μοναδική ευκαιρία να αποφασίσετε τι θα γίνει με την Ευρωζώνη. Μόνο που απαιτείται να λάβετε μια απόφαση άμεσα. Το πάνελ αυτό θα πάψει να λειτουργεί εντός μερικών μόνο λεπτών. Πρέπει να πατήσετε ένα από τα δύο κουμπιά όσο γίνεται το γρηγορότερο. Το κίτρινο ή το κόκκινο. Διαλέξτε παρακαλώ.» Όσο έλεγε τα λόγια αυτά, της παραδίδει της οδηγίες χρήστη του πάνελ, οι οποίες αναγράφουν τα εξής:

Κόκκινο κουμπί: Αν πατήσετε αυτό το κουμπί, η Κρίση του Ευρώ λήγει αυτόματα. Η ανάπτυξη επιστρέφει αργά αλλά άμεσα σε ολόκληρη την Ευρώπη και το δημόσιο χρέος συρρικνώνεται σε κάθε χώρα-μέλος πλησιάζοντας σταδιακά τα επίπεδα που προέβλεπε το Μάαστριχτ (ακόμα και στην Ελλάδα, στην Πορτογαλία, στην Ισπανία, στην Ιρλανδία). Η ανάκαμψη έρχεται χωρίς να αυξηθεί η λιτότητα που πλήττει τους ασθενέστερους Έλληνες, Πορτογάλους, Ισπανούς, Ιρλανδούς, Ιταλούς κλπ ενώ παράλληλα δεν απαιτείται από τους Γερμανούς, Ολλανδούς, Αυστριακούς και Φινλανδούς φορολογούμενους να εγγυηθούν νέα δάνεια για την Περιφέρεια (ούτε ένα ευρώ για τις τράπεζες και τα κράτη της). Παράλληλα, τα spreads των χωρών που σήμερα αδυνατούν να αναχρηματοδοτούν το χρέος τους συρρικνώνονται, τα εμπορικά ισοζύγια εντός της Ευρωζώνης εξισορροπούνται και οι επενδύσεις αυξάνονται σε όλο το μήκος και εύρος της Ευρωζώνης.

Το κίτρινο κουμπί: Αν επιλέξετε αυτό το κουμπί, η κατάσταση στην Ευρωζώνη θα παραμείνει λίγο-πολύ ως έχει σήμερα. Η Κρίση του Ευρώ θα συνεχίσει να «σέρνεται» με συνεχείς αυξομειώσεις που όμως παραμένουν ελεγχόμενες μέσω νέων δανείων και νέων κινήσεων της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (π.χ. το OMT του κ. Draghi). Αν και η πιθανότητα αποδόμησης (η οποία θα πλήξει άσχημα την δυνατότητα της Γερμανίας να διατηρήσει τα εξαγωγικά της πλεονάσματα, ιδίως με την Κίνα) θα παραμείνει σημαντική, είναι πιο πιθανόν ότι αν πατήσετε το κίτρινο κουμπί, η Ευρωζώνη δεν θα διαλυθεί, τουλάχιστον όχι τον επόμενο χρόνο (δηλαδή πριν τις ομοσπονδιακές εκλογές), τα γερμανικά επιτόκια θα παραμείνουν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα, το ευρώ θα διατηρηθεί σε σχετικά χαμηλά επίπεδα (με τα γνωστά θετικά αποτελέσματα για τις γερμανικές εξαγωγικές επιχειρήσεις), τα spreads των χωρών της Περιφέρειας θα κυμαίνονται σε μη βιώσιμα επίπεδα, η Ισπανία και η Ιταλία θα «χωθούν» ακόμα πιο βαθιά στην τριπλή κρίση χρέους-ύφεσης-αρνητικών επενδύσεων, η Γαλλία σύντομα θα νιώσει την ανάσα μιας αντίστοιχης καθίζησης να την πλησιάζει, το εθνικό

εισόδημα της Γερμανίας θα κολλήσει στα σημερινά επίπεδα (την ώρα που της Περιφέρειας θα μειώνεται συστηματικά), οι χώρες που πτώχευσαν πρώτες (Ελλάδα, Πορτογαλία, Ιρλανδία) θα θυμίζουν «καμμένες γαίες» όπου οι πολίτες μας θα αγοράζουν φτηνές παραθεριστικές κατοικίες, περικυκλωμένες από συρματοπλέγματα. Γενικότερα, αν επιλέξετε το κίτρινο κουμπί, η ανεργία στο σύνολο της Ευρωζώνης θα παραμείνει για μια δεκαετία υψηλότερη από εκείνη των ΗΠΑ και της Βρετανίας την ώρα που οι επενδύσεις θα υπολείπονται του υπόλοιπου κόσμου και η φτώχεια θα ενισχύεται.

Πριν αποφασίσεις αναγνώστη ποιο από τα δύο κουμπιά θα επέλεγε η κα Μέρκελ, δύο λόγια για το νοητικό αυτό πείραμα. Πρώτον, είναι δεδομένο ότι τέτοια κουμπιά δεν υπάρχουν. Αυτό που σου ζητώ να κάνεις, νοητικά, είναι να φανταστείς ότι υπάρχουν και ότι η κα Μέρκελ καλείται να πατήσει το ένα από τα δύο. Λοιπόν, ποιο από τα δύο κουμπιά νομίζεις ότι θα πατήσει η κα Μέρκελ; Όχι ποιο θα ήθελε να πατήσει. Ποιο θα πατήσει.

Θέτω το συγκεκριμένο ερώτημα επειδή πολύ φοβάμαι ότι, παρόλο που η κα Μέρκελ θα ήθελε να πατήσει το κόκκινο κουμπί (το οποίο λήγει την Κρίση άνευ νέων ανθρωποθυσιών), τελικά θα επέλεγε, για λόγους πολιτικού κόστους, το κίτρινο. Δεν αμφιβάλω ότι η γερμανίδα Καγκελάριας θα προτιμούσε να «λήξει» την Κρίση χωρίς την συσσώρευση περαιτέρω δυστυχίας στους ώμους των ελλήνων, ιδίως όταν το κόκκινο κουμπί πετυχαίνει κάτι τέτοιο χωρίς να χρειαστεί ο γερμανός φορολογούμενος να καταβάλει έστω κι ένα επί πλέον ευρώ. Όμως, και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε, η κα Μέρκελ είναι «ζώνον πολιτικόν» που εντός του 2013 αντιμετωπίζει ομοσπονδιακές εκλογές.

Καλώς ή κακώς (κακώς κατ' εμέ), τα τελευταία τρία χρόνια, από τότε που ξέσπασε η Κρίση του Ευρώ, ο μέσος συντηρητικός ψηφοφόρος πιστεύει ακράδαντα ότι οι έλληνες, οι ιταλοί, οι ισπανοί κι οι πορτογάλλοι για χρόνια ζούσαν πλουσιοπάροχα με δανεικά και, για αυτό τον λόγο, είναι σήμερα ευγνώμων στην κα Μέρκελ για την σκληρή της στάση απέναντι στην Περιφέρεια. Πιστεύει ότι οι «Μεσογειακοί» πρέπει να διδαχθούν ένα μάθημα το οποίο να μην το ξεχάσουν για έναν αιώνα και βάλει (όπως εκείνοι δεν ξέχασαν την Βαϊμάρη). Το κόκκινο κουμπί, υπό αυτό το πρίσμα, θα ακύρωνε την διαδικασία πειθάρχησης και θα επέτρεπε στους μεσογειακούς τζίτζικες να την «σκαπουλάρουν» χωρίς να διδαχθούν το μάθημα που τους αρμόζει.

Πειραματικές μελέτες έχουν δείξει ότι ο μέσος άνθρωπος είναι διατεθειμένος να καταβάλει σημαντικό αντίτιμο (π.χ. προσωπικό οικονομικό κόστος) για να τιμωρήσει κάποιο άγνωστο προς εκείνον πρόσωπο το οποίο θεωρεί υπεύθυνο για ανήθικη συμπεριφορά. Στο βαθμό που η γερμανική κοινή γνώμη έχει (εσφαλμένα κατ' εμέ) πειστεί ότι η Κρίση του Ευρώ οφείλεται στους τζίτζικες του Νότου, και δεδομένου ότι μια άμεση επίλυση της Κρίσης του Ευρώ θα αύξανε τα επιτόκια δανεισμού του γερμανικού κράτους, το κόκκινο κουμπί είναι πιθανόν να στοιχήσει την επανεκλογή της κας Μέρκελ. Δεν ξέρω για εσάς, αλλά δική μου

εκτίμηση είναι ότι η κα Μέρκελ, με πόνο καρδιάς ίσως, θα επέλεγε το κίτρινο κουμπί.

Κλείνοντας, την εβδομάδα τούτη που σημαδεύεται από πλειάδα ερμηνειών του τι κομίζει η κα Μέρκελ στην χώρα μας, το νοητικό πείραμά μας ίσως βοηθήσει να κατανοήσουμε γιατί η λύση-πακέτο δεν βρισκόταν στην βαλίτσα της καγκελαρίου. Φυσικά, κόκκινο κουμπί δεν θα μπορούσε να υπάρξει. Έχει όμως ενδιαφέρον το συμπέρασμα ότι, και να υπήρχε, η υψηλή επισκέπτριά μας μπορεί να το σνόμπαρα...